

KESKUSTAN RUOKALINJAUS

KESKUSTAN RUOKALINJAUS

KESKUSTAN POLITIIKKA- LINJAUKSET 2018

Keskusta tiivistää ja priorisoi politiikkalinjauksistaan eduskuntavaaliohjelmansa tavoitteet. Ne sovitetaan talouden raameihin.

KESKEISET TAVOITTEET.

- YKSI VÄLIPALA PÄIVÄSSÄ KOULULOUNAAN TÄNNÄLLE
- ALKUPETÄMETZKINNÄT PAKOLLISIKSI, JULKISET HANKINNAT KOTIMAISIKSI
- SUOMALAISESTA RUUASTA HIILINEUTRAALIA 2040 MENNESSÄ
- RUUAN MYNTI ALLE TUOTANTOKUSTANNUSTEN ON KIELLETTÄVÄ
- MAATALOUDEN INVESTOINTITUET TURVATTAVA
- EU:N MAATALOUSBUDJETTI SÄILYTETTÄVÄ NYKYTASOLLA
- BIOKAASUN TUOTANTOKORVAUS KÄYTTÖÖN SEURAAVALLA HALLITUSKAUDELLA
- RUUAN VIENTIÄ LISÄTTÄVÄ
- SUOMEEN PERUSTETTAVA TOINEN MAATALOUS- JA METSÄTETEELLINEN TIEDEKUNTA
- SAMAT MAATALOUDEN TUKIVÄLINEET KOKO SUOMEEN
- LUOPUMISTUEN TILALLE PEREHDYTYSKORVAUS

1. SUOMALAINEN RUOKA ON PARASTA MAAILMASSA

Suomalainen ruoka on maailman parasta. Maku, turvallisuus, terveellisyys ja vastuullisuus ovat parhaasta päästä. Jokainen ostopäätös vaikuttaa siihen, millaista ruokaa meille valmistetaan, ja miten. Siksi on tärkeä miettiä, mistä ruoka tulee ja miten se hankitaan. Jokainen kauppareissu on valinta suomalaisen ruuan ja työn puolesta. Suomalainen ruoka on myös huoltovarmuuden kivijalka.

Suomalaisen ruuan tuottamisessa käytetään vain vähän antibiootteja ja torjunta-aineita. Lihamme on salmonellasta vapaata. Me suomalaiset arvostamme korkealle viljelijöiden tekemää työtä. Suomalainen tapa tuottaa ruokaa on kansainvälistä kärkeä niin ilmaston, ympäristön tilan kuin eläinten hyvinvoinnin osalta.

JOKAISEN VALTION VELVOLLISUUS ON VASTATA KANSALAISTENSA RUOKATURVASTA

Oikeus turvalliseen ja terveelliseen ruokaan on ihmisoikeus. Jokaisen itsenäisen valtion velvollisuus on vastata kansalaistensa ruokaturvasta. Perustuotanto on varmistettava jokaisessa valtiossa, mutta tuontia ja vientiä harjoitetaan alueiden vahvuuksien pohjalta. Pohjoisen pallonpuoliskon merkitys ruuantuotannossa tulee kasvamaan ilmastomuutoksen kuivattaessa maailmalla alueita kelvottomaksi ruuantuotantoon. Näiltä alueilta ravinteiden ja veden kuljettaminen länsimaihin ruuan muodossa on vastuutonta luonnon kestävyden kannalta. Ruokahuolto on huoltovarmuuden kivijalka, ja siksi siitä on pidettävä epävarmoina aikoina hyvää huolta.

Ponnisteluja nälänhädän vähentämiseksi on jatkettava yhä päättäväisemmin. Suomella on paljon annettavaa ruokaturvan kehittämiseen etenkin köyhissä maissa. Ruokaturva on vahvuutemme, jota voidaan hyödyntää myös kehityspolitiikassamme.

ARVOKAS RUOKA EI SAA PÄÄTYÄ ROSKIIN

Ruokahävikkiä on pienennettävä merkittävästi nykyisestäään. Valtaosa hävikistä syntyy kotona, mihin voidaan vaikuttaa pidemmällä säilyvyysajoilla sekä neuvonnalla. Kauppojen happy-hour-hinnoittelu on hyvä esimerkki hävikin pienentämisestä. Samaa käytäntöä tulisi laajentaa entisestään myös ravintoloihin. Kauppojen hävikkiruuan jakelun turvaamiseksi on kunnille asetettava lakisääteiseksi velvollisuudeksi järjestää hävikkiruuan jakelu alueellaan joko omana, järjestöjen tai seurakuntien toimesta. Biojäteasiat on säädettävä pakollisiksi kaikkiin taloyhtiöihin, ja niiden korkeasta käyttöasteesta on palkittava taloudellisesti.

RUOKA ESIIN KOULUJEN ARJESSA

Suomen koululaitoksissa on tarjottava monipuolisesti tietoa suomalaisista ruuantuotantotavoista sekä terveellisestä ruokavaliosta. Opetusmateriaalin tulee antaa realistinen kuva maataloudesta ja sen ympäristövaikutuksista.

Kotitalouden opiskeluun on tarjottava mahdollisuus myös toisella asteella. Kotitaloustunneilla tulee käyttää kotimaisia raaka-aineita, sekä kertoa niiden valmistustavoista.

Perusopetukseen sopivat hyvin maatilavierailut. Niitä voitaisiin toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi paikallisten maatalousryttiläisten

kanssa. Myös koulun oma kasvihuone tai viljelysterassi tarjoaisi hyvän keinon tutustua ruuan tuotantoon käytännössä.

Suomalaisen koulujärjestelmän tarjoama tieto antaa suomalaisille tulevaisuuden kuluttajille parhaat eväät ruuan ympärillä liikkuvaa disinformaatiota vastaan.

UUDISTETAAN SUOMALAINEN KOULURUOKAILU

Suomalainen kouluruokailu on yksi maamme ylpeyden aihe. Jokaisen koululaisen tulee saada nauttia puhtaista suomalaisista raaka-aineista valmistettuja aterioita. Kouluruokailun tulee tukea lasten ja nuorten terveellistä ravitsemusta. Ruokailuhetken yhteydessä koulujen tulee kertoa yhä enemmän siitä, miten aterian raaka-aineet on tuotettu. Jokaisessa koulussa on varattava riittävät resurssit ja aikaa hyvän aterian valmistamiseksi ja nauttimiseksi.

Perinteisen lounasruokailun lisäksi kouluruokailua tulee laajentaa myös kerran päivässä tarjottavaan terveelliseen välipalaan. Näin voidaan turvata lasten terveellinen ravitsemus myös pitkien koulumatkojen ja perheiden kiireisen arjen keskellä. Välipalan tarjoaminen on jo arkipäivää monissa kunnissa, mutta toimintatapa tulee laajentaa koko Suomen kattavaksi. Koulumaito – ja kouluhedelmätuen piirissä olevissa tuotteissa tulee suosia kotimaisia sekä sesongin mukaisia tuotteita.

RUUAN REITIT PELLOLTA PÖYTÄÄN MONIPUOLISTUVAT

Suomalaisten ruuan jakelukanavat monipuolistuvat tulevaisuudessa, kun ruuan verkko-

kauppa ja suoramyyni yleistyvät. Tämä tarjoaa uusia mahdollisuuksia pienille yrityksille löytää oma kuluttajaryhmänsä. Liian keskittyneeseen kauppaan on saatava lisää kilpailua uusien jakelukanavien avulla.

Suomessa tarvitaan sekä suuria että pieniä elintarvikejalostajia. Pienet jalostajat monipuolistavat kauppojen valikoimia, ja nostavat paikallista ja suomalaista ruokakulttuuria uuteen kukoistukseen. Hallinnollista taakkaa tulee keventää entisestään pienten yritysten toiminnan helpottamiseksi. Kauppojen tulee tarjota valmistajille yhtäläiset mahdollisuudet päästä valikoimiin, ilman kynnys- ja markkinointimaksuja.

Ruokaketjun hinta- ja kulutustietojen tulee olla avoimesti saatavilla ruokaketjun toiminnan oikeudenmukaisuuden arvioimiseksi, sekä ravitsemuspolitiikan tiedonsaannin tarpeisiin. Suomessa tuotettu ruoka on jo itsessään lähiruokaa. Kotimaisen ruuan valmistamiseen liittyvät säännöt ovat omissa käsissämme. Mitä lähempänä ruoka on tuotettu, sitä vahvemmin käytetty raha tukee aluetaloutta.

Suoramyynnin osuutta ruokaketjussa on nostettava

Suoramyyni yleistyy Suomessa jatkuvasti. REKO-ryhmät ja muut vastaavat suoramyynnin kanavat tarjoavat kuluttajalle ja tuottajalle mahdollisuuden kohtaamiselle, sekä vahvistavat keskinäistä luottamusta. Tällöin viljelijä itse saa osuuden tekemästään suuremmasta työmäärästä. Kuntien tulisi tarjota maksuttomia kokoontumispaikkoja lähiruokapiireille. Torikulttuurin edistäminen on sekä ruokakulttuurin, että kunnan elinvoiman etu.

Kotiin tuotavien palveluiden kehittämiseen pitää panostaa ja niissä on mahdollisuuksia monelle. Nämä toimet parantaisivat lähiruuan saatavuutta, ja hyödyttäisivät aluetaloutta. Tilojen suoramyyntiä on helpotettava entisestään tarpeettoman byrokratian purkamisella. Kannustetaan sitä, että uusiin asuntoihin asennettaisiin kylmäpostilaatikoita nettiruokakaupan edistämiseksi.

JULKISISSA HANKINNOISSA HINNASTA LAATUUN

Julkisissa keittiöissä tulee käyttää mahdollisimman pitkälle kotimaisia raaka-aineita. Kun vaadimme omalta tuotannoltamme tiukkoja sääntöjä esimerkiksi eläinten hyvinvoinnin tai ympäristön osalta, on niitä edellytettävä myös verovaroin hankitulta ruualta. Julkisissa keittiöissä on kotimaisen ruuan lisäksi edistettävä lähiruuan, luomun, antibioottivapaan lihan ja kasvien kulutusta. Kuntien, maakuntien, valtion ja sen virastojen on kirjattava vastuulliset ruokahankintakriteerit omiin strategioihinsa. Tuotteiden alkuperä on tuotava selkeästi näkyviin myös julkisissa keittiöissä ja työpaikkaruokaloissa.

Pienten tuottajien yhteistyön tiivistäminen on tärkeää, jotta paikalliset toimittajat pystyvät tuottamaan suurkeittiöille riittävästi ja monipuolisesti eri raaka-aineita. Yhteistoiminnan helpottamiseksi tulisi perustaa alueellisia tukkuosuuskuntia. Paikallisten hankintaorganisaatioiden tulee ottaa hankinnoissaan pelkän hinnan lisäksi myös aluetaloudelliset vaikutukset huomioon.

KAUPUNKIVILJELYN EDELLYTYKSIÄ PARANNETTAVA

Kaupunkiviljely on kovassa nosteessa. Terasseilla ja siirtolapuutarhoissa harjoitettavaa kotitarveviljelyä tulee edistää kaikin keinoin. Kaupunkien kaavoituksella tulee edistää kaupunkiviljelyn kehittymistä siten, että kaikilla asukkailla on matalan kynnyksen mahdollisuus kaupunkiviljelyyn. Se vahvistaa myös kaupunkiympäristön monimuotoisuutta.

RAVINTOLAKULTTUURIIN LISÄÄ NOSTETTA

Suomalaisten ravintolaruokailu lisääntyy jatkuvasti. Maailmalla pohjoismaisen keittiön maine on kovassa arvossa. Helsingistä on tehtävä pohjoismaisen keittiön lippulaiva. Maakuntien ruokakulttuuria on vahvistettava. Tämä vahvistaa myös alueiden matkailupotentiaalia. Ruokakulttuurista on tulossa yhä tärkeämpi tekijä matkailulle. Jokaiselle maakunnalle tulisi valita oma maakuntaruoka ja -juoma.

Satokausiajattelua on vahvistettava ravintoloissa, kaupoissa ja julkisissa keittiöissä. Ruokaa syödään yhä valmiimpana kuin aikaisemmin. Ruuan kotiinkuljetukset ovat yleistyneet helpottamaan arkea.

Oiva-raportoinnista on kehittynyt ymmärrettävä väline elintarviketurvallisuuden valvontaan, mutta se ei kuitenkaan saisi rangaista pienistä inhimillisistä vahingoista. Ravintolayrittäjille on tarjottava mahdollisuus uusintatarkastukseen, jotta pienet virheet eivät heikennä heti arvosanaa. Raporttien näkyvyyttä asiakkaille on parannettava esimerkiksi pakollisella näkyvällä ovitarralla.

ALKOHOLI ON OSA RUOKAKULTTUURIA

Suomalaisten alkoholijuomien menekki maailmalla on kasvussa. Pienpanimoiden ja pien-tislaamoiden nousu on tuonut kuluttajien saatavilla laajan kirjon uusia, mielenkiintoisia tuotteita. Näiden asemaa tulee vahvistaa tulevissa alkoholiuudistuksissa. Alkon toimipisteitä on oltava laajasti eri puolilla Suomea. Alkon tulee ottaa matalalla kynnyksellä kotimaisten pienten toimijoiden tuotteita valikoimiinsa.

2. MAATALOUDEN KANNATTAVUUS KUNTOON

MAATALOUDEN KANNATTAVUUS SAATAVA KUNTOON

Maatalouden kannattavuus on heikentynyt pitkään. Tämä on seurausta Venäjän viennin tyrehtymisestä, ruuan halpuuttamisesta, peräkkäisistä heikoista satovuosista sekä karanneista kustannuksista. Suomen Euroopan unioniin liittymisen jälkeen kustannukset ovat nousseet jopa 60 prosenttia, mutta tuottajahinnat vain 20 prosenttia. Suomalaisen ruuan tulevaisuuden turvaamiseksi on kannattavuus saatava kiireesti paremmalle tasolle. Vain kohtuullinen toimeentulo on tae sille, että saamme myös jatkossa nuoria viljelijöitä alalle.

Suomalaisten maatalousyrittäjien on tiivistettävä yhteistyötä entisestään. Osuustoiminnan syntyvuosina yhteistyötä tehtiin kaikilla toiminnan osa-alueilla. Kannattavuuden parantamiseksi tarvitsemme lisää osakeyhtiöitä, viljelijä-osuuskuntia sekä toimialaorganisaatioita, jotka

neuvottelevat tuotantopanosten

ostoista, tuottajahinnoista

sekä omistavat yhdessä

koneita, rakennuksia ja

peltoa. Maatalouden

investointitukia tulee

myöntää korotetusti

useampien viljelijöiden yhteis-

hankkeisiin. Urakointipalvelui-

den merkitys kasvaa tulevaisuu-

dessa yhä suuremmaksi. Tilojen

välistä tiedonvaihtoa on edistet-

tävä.

MAKERAN RAHOITUS VAKIINNUTETTAVA, UUSIA TAKAUSVÄLINEITÄ KÄYTTÖÖN

Maatilojen investointitukien ja lainarahoituksen saanti on turvattava. Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera) on säilytettävä myös tulevaisuudessa työkaluna rahoittaa maatilojen investointitukia. Seuraavan hallituksen tulee löytää kestävä ratkaisu siihen, että Makeraa pääomitetään vuosittain investointivauhdin edellyttämällä tasolla. Nykyinen, hallituskausiin perustuva pääomittaminen luo tarpeetonta epävarmuutta investointeja suunnitteleville tiloille. Makeran rinnalle on haettava myös uusia rahoitus- ja takauskeinoja esimerkiksi Euroopan Investointipankin kautta.

MAATILAT KASVAVAT, MUTTA KAIKEN KOIKOISIA TARVITAAN

Suomessa tilakoko on kasvanut jo pitkään, ja maltillinen kasvu on tavoiteltavaa myös tulevaisuudessa. Silti on mahdollistettava sekä pienten, keskisuurten että suurten tilojen toiminta. Tuotannon tehokkuus ja tuottavuus paranee vuosi vuodelta, mitä laajemmalle pinta-alalle ja isommalle sadolle koneiden ja rakennusten kiinteät kustannukset jakaantuvat. Ruuan tuottaminen keskittyy yhä pienemmän viljelijäjoukon tehtäväksi. Poliitiikan keinoin on varmistettava, että suomalainen perhetiloihin perustuva ruuantuotanto jatkuu myös tulevaisuudessa. Tuotannon on oltava kannattavaa koko Suomessa, koska tämä varmistaa parhaiten myös alueellisen elinvoiman säilymisen. Osa-aikainen maatalouden harjoittaminen muun yritystoiminnan tai ammatin ohella on turvattava.

SAMAT MAATALOUDEN TUKIVÄLINEET KOKO SUOMEEN

Suomessa maatilojen investoinnit painottuvat voimakkaasti Länsi-Suomeen. Tämä johtuu paremmista viljelyolosuhteista, logistisista syistä ja tukipolitiikasta. Tuotannon keskittymistä tulee hillitä jatkamalla alueiden välisten tukierojen tasaamista. Tuotannon keskittyminen vain tiettyyn osaan Suomea lisää painetta lisäpeltojen raivaamiselle sekä nostaa pellon hintaa. Maataloustuotannon säilyminen koko Suomessa tukee myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja turvaa tuotannon erilaisen eläintautien varalta.

Suomen tulee tavoitella sitä, että AB- ja C-alueilla on tulevaisuudessa käytössä samat tukimuodot. Viljelyolosuhteisiin ja maantieteeseen perustuvaa kompensatioita tulee tehdä myös jatkossa eri alueiden välillä, mutta tukivälineiden tulee olla samat.

KOHTI MARKKINAHEITISEMPAA LUOMU-TUOTANTOA

Kuluttajien, viljelijöiden, suurtalouskeittiöiden ja teollisuuden kiinnostus luomua kohtaan on kasvussa. Luomu on osalle kuluttajista vahva lisäarvotekijä. Luomutuotteet tarjoavat kuluttajille mahdollisuuden edistää omalla lompakollaan luonnon monimuotoisuutta ja eläinten lajityypillistä käyttäytymistä. Esimerkiksi maidon ja kananmunien osalta luomutuotanto on yleistynyt merkittävästi, mutta monissa tuoteriikissä liian korkea hinta jarruttaa kysyntää.

Julkisten toimijoiden tulee edistää luomun menekkiä omissa hankinnoissaan. Esimerkiksi

portaat luomuun -ohjelman avulla luomutuotteiden osuutta julkisissa keittiöissä voidaan nostaa asteittain.

Luomutuotannon kannattavuus on noussut paremmaksi kuin tavanomaisen maataloustuotannon. Sen taustalla ovat korkeammat tuotehinnat ja luomutuotet. Resurssien vähentyessä luomun ja tavanomaisen tuotannon välistä eroa tulee hallitusti kaventaa. Nykyinen ero tavanomaisen ja luomutuotannon tukien välillä vääristää peltomarkkinoita.

Uusia luomusitoumuksia ei määräraha puutteen vuoksi voida avata vuonna 2019. Uusien tilojen siirtyminen luomutuotannon piiriin tulee mahdollistaa mahdollisimman nopeasti, kun määrärahat sen sallivat.

Suomessa tavoitteena on ollut nostaa luomutuotannon osuus 20%:iin peltopinta-alasta. Seuraavassa Suomen luomu- ja lähiruokaohjelmassa huomio tulee peltopinta-alan sijaan kohdistaa markkinoille päättyvien tuotteiden määrään.

Luomutilojen tulee jatkossa tuottaa luomutuotteita. Tilojen tulee pitää peltojen lisäksi myös eläimet luomutuotannossa, jotta lopputuote on myös luomua.

3. VIJELIJÖIDEN JAKSAMINEN ON TURVATTAVA

LOMITUSJÄRJESTELMÄ UUDISTETTAVA SEURAAVALLA HALLITUSKAUDELLA

Viljelijöiden jaksamista on tuettava. Suomen ainutlaatuinen lomitusjärjestelmä pitää turvata. Lomittajien palkkausta ja työoloja tulee kehittää lomitusta uudistaessa yhä paremmaksi, jotta tiloille on saatavilla myös jatkossa osaavaa ja ammattitaitoista työvoimaa. Lomituksen pitää säilyä viljelijälähtöisenä ja se tulee sallia kaikenlaisille, myös osakeyhtiömuotoisille maataloille. Myös tilojen välinen työvaihto tarjoaa keinon jaksamisen tukemiseen. Lomitus on oltava helposti järjestettävissä niille tiloille, jotka sitä todella tarvitsevat.

Välitä viljelijästä –hankkeet on vakiinnutettava osaksi normaalia jaksamisen toimintatapoja, nykyisen epävarman projektirahoituksen sijaan.

LUOPUMISTUEN TILALLE PEREHDYTYSKORVAUS

EU:n vaatimuksesta poistettu luopumistukijärjestelmä tulee korvata uudella seuraavan ohjelmakauden alkaessa. Eläköityvien viljelijöiden työskentely luopumisen jälkeen muissa töissä tulee olla mahdollista. Luopumistuen tilalle on uudella ohjelmakaudella otettava käyttöön tilakaupan yhteydessä maksettava perehdytyskorvaus, jolla edistettäisiin tilojen siirtymistä nuorille sukupolville.

LISÄÄ NEUVONTAA, VÄHEMMÄN VALVONTAA

Suomalaiset viljelijät ovat kyllästyneitä kohtuuttomiin, tuhansien eurojen sanktioihin sekä politiikan epävarmuuteen. Uutta tekniikkaa hyödyntämällä esimerkiksi nautarekisterin ja peltojen satelliittivalvonnan osalta, voidaan valvonta ulottaa automaattisemmin laajemmin toteutettavaksi. Tällöin tarve korkeisiin sanktioihin pelotesyistä poistuu.

Tukivalvonnoissa tulee pyrkiä sanktioinnin sijaan tilojen ennakoivaan neuvontaan. Uuden Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että valvontoja tehdään koko maassa samoilla säännöillä. Viljelijälle tulee taata mahdollisuus ulkopuoliseen neuvonta-apuun tarkastusten yhteydessä.

Uudella ohjelmakaudella Suomen tulee täysimäärisesti hyödyntää kansallinen päätösvalta valvontojen ja sanktioiden osalta siten, että ihmillisistä virheistä ei aiheutuisi kohtuuttomia sanktioita. Epäkohtien löytyessä viljelijälle tulee aina ennen sanktioita antaa mahdollisuus virheen korjaamiseen (ns. "keltainen kortti"), ellei kyse ole selkeästä tuottamuksellisuudesta. Valvonnat ovat kuitenkin oikein mitoitettuina perusteltuja ja tarpeellisia, jotta järjestelmän väärinkäytökset voidaan minimoida.

4. RUUANTUOTANNON MENETLMÄT MUUTTUVAT

SUOMEN OLTAVA UUSIEN TUOTANTOMENETELMIEN EDELLÄKÄVIJÄ

Ruuan tuotantotavat tulevat monipuolistumaan nopeasti. Uusia tuotantotapoja tulee tutkia riittävästi ennen käyttöönottoa, eikä elintarviketurvallisuutta saa riskeerata.

Perinteisten tuotantotapojen rinnalle on jo nousemassa hyönteisten käyttö elintarvikkeena, kerrosviljely ja erilaiset leväviljelmät. Suomen tulee olla edelläkävijä uusissa innovaatioissa. Perinteisen ruuantuotannon vahvuuksia ovat peltojen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa, peltoympäristöjen tuottama luonnon monimuotoisuus sekä elävä maaseutumaisema. Perinteisen ruuantuotannon valtteja ovat myös turvallisuus ja aitous.

Tarvitsemme lisää tutkittua tietoa GMO-ruokaan, keinolihaan ja muuhun laboratorioruokaan liittyen. Kansallista tutkimusta ja kokeilutoimintaa lisäämällä voimme edistää niitä omista lähtökohdistamme. Ruuan valmistuksessa voidaan käyttää tulevaisuudessa myös 3D-tulostusta. Tämä tarjoaa mahdollisuuden hajauttaa ruuantuotantoa yhä lähemmäs asiakasta. Lisäksi raaka-aineiden räätälöinnistä, erikoisdieettien noudattamisesta ja terveellisillä ainesosilla "rikastamisesta" (omega 3 ja D-vitamiini) tulee nykyistä helpompaa.

Hyönteisten käyttö elintarvikkeissa on nykyään sallittua keskustajohtoisen hallituksen normin-

purun ansioista. Tämä antaa Suomelle etumatkaa edistää hyönteistalouden kehitystä. Tätä mahdollisuutta ovat hyödyntäneet jo kymmenet suomalaiset maatilat. Hyönteisten hyvä hyötysuhde ja kyky käyttää biojätettä rehuna tekevät niistä edun suomalaiseen ruokajärjestelmään. Hyönteisiä voidaan hyödyntää myös eläinten rehuna.

Tunneliviljely on yleistynyt merkittävästi marjojen tuotannossa. Tunneliviljelyyn vaikuttava sääntely on päivitettävä ajan tasalle, jotta tällä yleistyvällä innovaatiolla voidaan lisätä alan tuotantoa Suomessa.

Suomen tulee olla edelläkävijä uusien teknologioiden kehityksessä, sillä globaalissa ruokamarkkinassa uuteen teknologiaan perustuvat tuotteet tulevat markkinoille ennemmin tai myöhemmin.

KASVINSUOJELULLA ON PAIKKANSÄ MYÖS TULEVAISUUDESSA

Suomessa kasvinsuojeluaineiden käyttö on Luken mukaan vähäisimmästä päästä EU-maissa. Korkean satotason turvaamiseksi tavanomaisessa kasvinviljelyssä tarvitaan myös tulevaisuudessa kasvinsuojeluaineita. Kasvinsuojeluaineiden käyttö mahdollistaa peltoviljelyssä korkeat satotasot, vähentää maanmuokkauksen tarvetta sekä turvaa tuotantomme kilpailukyyn.

Eurooppalaisella tasolla käydään runsaasti keskustelua eri kasvinsuojeluaineiden käytön rajoittamisesta. Poliittisten päättäjien tulee päätöksenteossaan nojata elintarviketurvallisuudesta vastaavan Eurooppalaisen elintarviketurvallisuusviraston EFSA:n virallisiin arvioihin.

Glyfosaatin ja neolikotinoidien käytön rajoittaminen aiheuttaa vakavia haasteita kotimaiselle ruuantuotannolle. Jos glyfosaatti kiellettäisiin, lisääntyisivät ilmastopäästöt mekaanisen maanmuokkauksen lisääntymisen seurauksena. Neonikotinoidien käytön kieltäminen lopettaisi sokerijuurikkaan viljelyn Suomessa kokonaan.

Kasvinsuojeluaineiden kehittämisessä ja käytössä tulee minimoida ympäristöön kohdistuvat haittavaikutukset. Torjunta-aineita tulee käyttää vain harkitusti ja todelliseen tarpeeseen.

Mehiläisten määrän vähentyminen on herättänyt laajaa huolta ympäri Eurooppaa. Suomessa tehdyn Luken tutkimuksen mukaan torjunta-aineiden käytöllä ja mehiläskadolla ei ole suoraa yhteyttä. Mehiläistutkimusta tulee aktiivisesti jatkaa, ja samalla on pyrittävä löytämään uusia keinoja kantojen vahvistamiseksi.

5. SUOMALAINEN RUOKA ON VASTUULLISINTA

SUOMALAISESTA RUUASTA HIILINEUTRAALIA 2040 MENNESSÄ

Maatalousyrittäjät hallitsevat puolta Euroopan pinta-alasta. Siksi heidän roolinsa ilmastonmuutoksen torjunnassa on ratkaiseva. Jo nyt maatalouspolitiikan keinoin torjutaan ilmastonmuutosta ja vähennetään ravinnehuuhtoumia. Vastuullinen alkutuotanto on ympäristölle ja luonnolle eduksi.

Ruokaketjun tulee olla hiilineutraali vuoteen 2040 mennessä. Tämä edellyttää koko ruokajärjestelmän yhteistä tiekarttaa, jossa määritellään askeleet tavoitteen saavuttamiseksi. Keskeisiä toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi ovat peltojen hiilensidonta, biokaasun vallankumous ja uuden teknologian käyttöönotto. Ilmastonmuutoksen torjunnasta tulee rakentaa suomalaisen ruuantuotannon kannattavuutta parantava vahvuus, ei lisäkustannuksia aiheuttava rasite.

Peltoviljelyllä ja erityisesti nurmituotannolla sidotaan hiiltä maaperään. Nurmituotanto on erityisen vastuullista niillä alueilla, joilla viljakasvit menestyvät huonommin.

Maatalouden rooli uusiutuvan energian tuottajana kasvaa tulevaisuudessa. Energiaa voidaan tuottaa hakkeen, biokaasun, auringon ja tuulen avulla. Turpeen käytöstä luovutaan asteittain, kun fossiilisten tuontipolttoaineiden käyttö on päättynyt. Energiaveron palautuksesta tulee

pitkällä aikavälillä kehittää uusiutuvan energian tuotantoon kannustava tuotanto- ja investointituki. Tulevaisuudessa maatilat ovat energiaa tuottavia yksiköitä, jotka jakavat energiaa myös lähiseudun tarpeisiin.

Biokaasun tuotannossa on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia. Korkeat investointikustannukset sekä haastava tuotantoprosessi pitävät aloittamiskynnyksen liian korkealla. Biokaasun tuotantoa lisäämällä voimme nostaa energiaomavaraisuutta, kehittää ravinteiden kierrätystä sekä edetä kohti hiilineutraalia ruuantuotantoa.

Sipilän hallituksen toimesta kaasumarkkina on avattu kilpailulle sekä myönnetty tukia kaasun jakeluverkon kehittämiseen ja auton muuttamiseen kaasukäyttöisiksi. Kaasun konvertointituki tulee laajentaa koskemaan myös raskasta liikennettä ja työkoneita. Valtion tulee myös tulevilla hallituskaudella edistää kaasun yleistymistä liikennekäytössä. Ajoneuvovero tulee poistaa kaasukäyttöisiltä autoilta kaasumarkkinan kehittymisen edistämiseksi.

Seuraavalla hallituskaudella Suomeen on luotava biokaasun tuotantokorvaus, jolla biokaasun vallankumous saadaan lopultakin vauhtiin. Tällä pienennettäisiin ravinnehuuhtoumia, ilmastopäästöjä sekä fossiilisen tuontienergian kulutusta.

Kotieläinten tuottamia metaani- ja ammoniakkipäästöjä tulee vähentää ruokinnan ja rakennustekniikoiden avulla.

SUOMEN ON LUOVUTTAVA REHUSOIJAN KÄYTÖSTÄ 2030 MENNESSÄ

Kotimaisten valkuaiskasvien viljelyä on edistettävä tukipolitiikan keinoin. Kasviperäisten tuotteiden kysyntään on vastattava hyvillä, kotimaisilla vaihtoehdoilla. Osana hiilineutraalin ruokajärjestelmän rakentamista suomalaisen ruokaketjun on luovuttava soijan käytöstä rehuraaka-aineena 2030 mennessä.

VILJELIJÖILLE UUSIA TYÖKALUJA VESISTÖJEN SUOJELUUN

Viljelijät ovat avainasemassa puhtaiden vesistöjemme huolehtimisessa. Vesistöpäästöt syntyvät pääasiassa keväisin, kun sulamisvedet kuljettavat pelloilta typpeä ja fosforia vesistöihin. Ilmastonmuutos tulee lisäämään huuhtoumia entisestään. Niiden hillitsemiseksi tulee Suomessa panostaa erityisesti peltojen vesitalouden hallintaan ja ravinnepäästöjen vähentämiseen.

Säättösalaojitettujen peltojen määrää on lisättävä tulevaisuudessa. Tähän tulee myös jatkossa kannustaa maataloustukien avulla. Lisäksi voidaan tukien avulla kannustaa valuma-alueilla siirtymään suojakaistoihin, sekä edistää talviaikaista kasvipeitteisyyttä ja lannan multaamista. Laidunnurmia ja niitä hyödyntäviä eläimiä tulee lisätä erityisesti niillä alueilla, joilla ravinnehuuhtoumien riski vesistöihin on korkea.

Suomen vesistöihin on kertynyt viime vuosikymmeninä paljon ravinteita ja tilanteen korjaantuminen vie pitkään. Typen käyttömäärät hehtaaria kohden ovat Suomessa laskeneet noin 25% ja fosforimäärät noin 60%

vuodesta 1995 vuoteen 2017. Ravinnehuutoumien vähentämisen lisäksi on aktiivisesti poistettava ravinteita vesistöistä esimerkiksi kalastuksen ja kemiallisen käsittelyn avulla. Fosforia voidaan kerätä talteen muun muassa saostamalla ojiin asennettavien patojen avulla. Peltojen lisäksi ravinteita ja hiiltä huuhtoutuu vesistöihin myös soilta ja metsistä.

Lannoitteiden käyttö on välttämätöntä riittävien satotasojen varmistamiseksi. Maataloudesta tulee pyrkiä yhä täsmällisempiin lannoitustekniikoihin, jotta huuhtoutuvien ravinteiden määrä pystytään minimoimaan. Nitraattiasetuksen päivityksen yhteydessä tulee pyrkiä sopivilla alueilla nostamaan typen käyttömääriä, jotta vuosien saatossa kertynyt fosfori saadaan sadon kautta kerättyä talteen.

Lannan prosessointia on edistettävä lainsäädännön ja tukipolitiikan keinoin. Erityisesti eläintiheillä maatalousalueilla lannan prosessoinnilla voidaan pienentää painetta pelto-markkinoilla sekä synnyttää uutta liiketoimintaa maataloille. Samalla ravinnehuuhtoumien riski pienenee.

Kipsin levittäminen pelloille hillitsee fosforipäästöjä vesistöihin. Tätä on testattu Varsinais-Suomessa hallituksen kärkihankkeen avulla. Mikäli pitkäaikaiset vaikutukset todetaan positiivisiksi, kipsin levittäminen tulee ottaa osaksi uuden ohjelmakauden toimenpiteitä.

UUSI HYBRIDIRAHASTO KATOVUOSIEN TURVAKSI

Viime vuodet sään ääri-ilmiöineen ovat osoittaneet, että muuttuva ilmasto on todellisuutta. Tämän johdosta tulevalla ohjelmakaudella

tulee luoda pysyvä väline, jolla viljelijöitä voidaan auttaa vaikean satovuoden kohdatessa. Suomeen tulee perustaa valtion ja viljelijöiden yhteispääomittama hybridirahasto, jota käytetään vaikeiden sääolojen sattuessa.

Ilmastonmuutos tuo epävarmuutta viljelyyn ja ruuantuotantoon. Epävakaat säät vaikeuttavat tuotantoa ja riskit kasvavat. Ilmastonmuutos lisää lämpimillä leveysasteilla kuumuutta ja kuivuutta, jotka saattavat pienentää satoja. Erityisesti puhtaan veden riittävyys tulee olemaan iso kysymys tulevaisuudessa. Suomen pohjavedet on pidettävä puhtaina. Suomi on vedestä riippuvaisessa ruuantuotannossa etulyöntiasemassa, kun ilmastonmuutos aiheuttaa kuivuutta muualla maailmassa.

SUOMESSA ON OTOLLISET OLOSUHTEET HIILINEUTRAALIN LIHAN TUOTTAMISELLE

Lihantuotantoa on vaikea perustella kestäväenä tuotantotapana niissä maissa, joissa vedestä on pulaa. Suomessa puhdasta vettä riittää, eikä se ole pois yhdenkään ihmisen puhtaasta juomavedestä. Lihantuotanto parantaa huoltovarmuutta. Naudan lihan tuottaminen maidontuotannon ohella Suomessa on erityisen järkevää, sillä Suomen viljelyolosuhteet ovat erityisen suotuisat nurmen tuotantoon. Lyhyt ja monesti kostea kasvukausi sopii nurmelle, kun taas eteläisemmissä maissa voidaan viljellä paremmalla potentiaalilla muuta kuin nurmia. Niiden viljelyvarmuus on hyvä myös sateisina kesinä.

Liha on tällä hetkellä kaupassa liian halpaa. Halpuutetulla hinnalla ei voi tuottaa kestävästi vastuullisia eläinperäisiä tuotteita. Siksi tuot-

tajahintojen tulisi nousta merkittävästi lähiaikoina. Lihan nouseva kuluttajahinta vähentäisi samalla myös lihan kulutusta. Lihan kulutuksessa tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuva väheneminen on korvattavissa kasvavalla viennillä.

Suomi on edelläkävijä eläinten hyvinvoinnin, ympäristön vaalimisen ja kansalaisten terveyden edistämisessä. Puhutaan one health -periaatteesta, jossa kaikki ruokajärjestelmään liittyvät tekijät ovat sidoksissa toisiinsa. Edelläkävijän roolin säilyttämiseksi tulee kaikilla sektoreilla hakea aktiivisesti uusia keinoja parantaa ruokajärjestelmän vastuullisuutta. Vastuullisuuden edistäminen edellyttää, että tuotteista saadaan lisäkustannuksia vastaava hinta. Ruuan hinnan polkeminen heikentää ketjun mahdollisuutta parantaa tuotannon vastuullisuutta.

SUOMI ON ELÄINTEN HYVINVOINNIN MALLIMAA

Vuonna 2016 julkaistun Eurobarometrin mukaan 99 prosenttia suomalaisista ajattelee, että tuotantoeläinten hyvinvointi on tärkeää. Laadukas tuotanto ottaa huomioon eläinten hyvinvoinnin ja tuotannon ympäristövaikutukset. Maanviljelijä on tuotantoeläimen hyvinvoinnin ammattilainen ja tuntee eläimensä parhaiten. Tuottajan hyvinvointi heijastuu eläinten hyvinvointiin.

Suomessa lihantuotanto on tarkkaan säädeltyä ja eläinten hyvinvointiin kiinnitetään paljon huomiota. Säädöksiä myös valvotaan. Suomen eläinsuojelulainsäädäntö on kansainvälisesti verrattuna hyvin korkealla tasolla. Sikojen saporaita ei typistetä eikä kanojen nokkia katko-

ta. Suomen tulee aktiivisesti edistää saporoiden työstämisen kieltoa koko EU:n alueella. Suomessa ei myöskään käytetä antibiootteja ennaltaehkäisevästi vaan aina tarpeeseen. Eläinten hyvinvoinnin parantaminen on paitsi ehdoton edellytys, myös mahdollisuus erottua eduksi ruokamarkkinoilla. Valmisteilla oleva eläinsuojelulaki parantaa eläinten hyvinvointia merkittävästi.

Eläinperäiset elintarvikkeet ovat vahva osa suomalaista ruokakulttuuria myös tulevaisuudessa. Eläinten hyvinvointia parantamalla vahvistetaan suomalaisten luottamusta ruuan tuotantomme kohtaan. Eläinten hyvinvointia on kuitenkin parannettava siten, että kotimaisen tuotannon kilpailukyky turvataan. Liiallinen kustannusten aiheuttaminen siirtää tuotantoa kotimaasta heikompien olosuhteiden tuontimaihin. Eläinten hyvinvointia on parannettava lähtökohtaisesti EU-tasolla. Nykyiset suomalaisen maatalouden kriteerit tulee saada EU:n maatalouspolitiikan sääntöihin ja maatalouden toimintatavat muuallakin tavoin yhtä vastuullisiksi kuin Suomessa.

Eläinten hyvinvointia painottaville kuluttajille erityisesti luomu- ja free range -tuotanto tarjoaa välineen edistää eläinten hyvinvointia ja lajityypillistä käyttäytymistä taloudellisesti. Eläinten hyvinvointi ei kuitenkaan ole riippuvainen tuotantotavasta, vaan tärkein hyvinvointiin vaikuttava tekijä on tuottaja itse ja hänen toimintansa.

ANTIBIOOTTIEN KÄYTTÖÄ VÄHENNETTÄVÄ EDELLEEN

Antibioottien runsas käyttö on yksi keskeisimmistä YK:n tunnistamista globaaleista haasteis-

ta. Suomessa antibioottien käyttö Euroopan vähäisimmästä päästä. Suomessa antibiootteja annetaan eläimille vain todettuun tarpeeseen, ei ennakoivasti kuten useimmissa EU-maissa. Suomalaisten tulee hyödyntää antibioottivaipan tuotantomme kaupallinen potentiaali sekä samalla viedä globaalilla tasolla eteenpäin hyviä käytäntöjä antibioottien käytön vähentämiseksi.

6. MAATALOUDEN TUKIPOLITIikka ON ROHKEASTI UUDISTETTAVA

MAATALOUSTUET TURVAAVAT MAAILMAN PARHAIMMAN RUUAN

Tukipolitiikassa ollaan siirrytty suorista tuista korvausperusteisiin tukiin, joissa ehtojen aiheuttamat lisäkustannukset korvataan viljelijöille. Maataloustuet alentavat ruuan hintaa kuluttajalle, parantavat ympäristön tilaa, torjuvat ilmastonmuutosta sekä parantavat eläinten hyvinvointia. Tukipolitiikan keinoin tuotantoa tulee kehittää sellaiseen suuntaan, joka vastaa kuluttajien ja veronmaksajien odotuksia. Koska Suomi on kuluttajien toiveiden mukaisesti edelläkävijä ruokaketjun vastuullisuudessa, on viljelyn ja eläintuotannon lisäkustannuksia pystyttävä paikkaamaan tuottajahintojen lisäksi myös maataloustuilla.

REILU MARKKINATALOUS PALAUTETTAVA ELINTARVIKEMARKKINOILLE

Viljelijöiden neuvotteluasema on heikentynyt merkittävästi, kun teollisuus ja kauppa ovat yrityskauppojen myötä keskittyneet yhä suuremmiksi. Ilmiö on globaali, ja poliittisten toimijoiden on toimittava aktiivisesti tilanteen korjaamiseksi. Maatalouden tuottavuus on kehittynyt merkittävästi viime vuosina, mutta hyödyt ovat neuvotteluvoiman myötä valuneet ketjussa eteenpäin.

Suomessa on aloittamassa ministeri Lepän toimesta uuden elintarvikemarkkinalain myötä

ruokaketjua valvova elintarvikemarkkinavaltuutettu. Sen tulee toiminnallaan kitkeä epäreilut kauppatavat pois ruokaketjusta. EU-tasolla valmisteltava direktiivi epäreiluista kauppatavoista tulee täydentämään suomalaista mallia muutaman vuoden kuluessa.

Epäreilujen kauppatapojen poistaminen ei kuitenkaan poista suuresta koosta seuraavaa liian vahvaa neuvotteluasemaa. Taloudellisen toiminnan keskittyessä politiikkojen on pohdittava, milloin määräävästä markkina- asemasta tulee yhteiskunnallinen rasite. Viljelijöiden ja teollisuuden on jatkuvasti haettava uusia kumppaneita oman neuvotteluasemansa parantamiseksi.

SUOMEN KIELLETTÄVÄ ALLE TUOTANTOKUS- TANNUSTEN TAPAHTUVA RUUAN MYYNTI

EU-tasolla käydään keskustelua ruuan myynnin kieltämisestä alle tuotantokustannusten. Ranskassa jo pitkään käytössä ollut, hinnoittelua rajoittava Loi Galland -laki pitää ottaa käyttöön myös Suomessa. Tämä on luontevaa jatkoa elintarvikemarkkinalain jälkeen määrätietoisissa toimissa ruokamarkkinoiden tervehdyttäiseksi.

KANSALLISTA PÄÄTÖSVALTAA EU:N MAATA- LOUSPOLITIIKASSA ON LISÄTTÄVÄ

Euroopan Unionin jäsenmaat eroavat toisistaan huomattavasti ilmasto-olosuhteiden lisäksi kulttuuriltaan ja maataloustuotannoltaan. Siksi jäsenmailla tulisi olla paremmat mahdollisuudet toimeenpanna kansallisin keinoin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteita. Tärkeintä olisi sopia isoista tavoitteista yhdessä muiden

jäsenmaiden kanssa. Kansallinen päätösvalta mahdollistaa myös norminpurun jatkamisen maataloudessa.

TUET SUUNNATTAVA AKTIIVISEEN VIILJELYYN

Maataloustukien on kohdistuttava tulevalla ohjelmakaudella nykyistä paremmin aktiiviseen ruuantuotantoon. Korjuuvelvoitteen sijaan tulisi viljelyaktiivisuutta arvioida myyntituoton perusteella. Uudella ohjelmakaudella tulee ottaa käyttöön lopputuotteiden myyntitulon määrään perustuva aktiiviviljelijän määrittely. Ollakseen oikeutettu maataloustukiin, tulisi vuodessa syntyä 10 000 euron myyntitulo vähintään kolmen vuoden välein.

PARHAAT KEINOT KÄYTTÖÖN ILMASTON, VESISTÖJEN JA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN PUOLESTA

Ilmastonmuutoksen torjunta, vesiensuojelu sekä luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen tulevat olemaan merkittävä osa uuden ohjelmakauden toimenpiteistä. Tulevalla ohjelmakaudella tulee toimenpiteiden painopistettä siirtää suuntaan, jossa ruuantuotantoa ja ympäristötoimia voidaan tehdä samoilla pelloilla. Ympäristötoimenpiteet eivät saa olla viljelijöitä passivoivia jarruja peltomarkkinoilla.

Hyviä esimerkkejä ruuantuotantoa tukevista ympäristötoimista ovat talviaikainen kasvipeitteisyys, säätösalaajituksen käyttäminen sekä typensitoja- ja saneerauskasvit.

Riistapellot ja monimuotoisuuspellot tulee säilyttää myös tulevalla ohjelmakaudella.

MAATALOUDEN EU-RAHOITUS SÄILYTETTÄVÄ NYKYTASOLLA

Kunnianhimoisen maatalouspolitiikan toteuttaminen edellyttää, että maatalouden rahoitus säilytetään tulevalla EU:n budjettikaudella nykytasolla.

Suomen kannattaa olla mukana EU:n yhteisessä maatalouspolitiikassa. Kun maataloustuet maksetaan EU:sta, voidaan varmistaa, että muutkin EU-maat noudattavat samoja sääntöjä. Yhtenevät pelisäännöt ovat edellytys ruuan vientiin maasta toiseen.

Suomi noudattaa hyvin tarkasti EU:n maatalouspolitiikan normeja. Tämän ansiosta Suomi on joutunut maksamaan hyvin vähän maataloustukia takaisin EU:n tarkastusten jälkeen, mikä on hyödyttänyt myös viljelijöitä. Suomessa on tehty tietoinen valinta, että pidetään kiinni sovituista asioista, jolloin saanto EU:sta on paras mahdollinen. Tukiehtojen löysempi tulkitseminen aiheuttaa riskin sille, että maataloustukiin varattuja rahoja peritään takaisin.

MUUTTUVISTA PINTA-ALOISTA PÄÄSTÄVÄ EROON

Peltojen vaihtelevista pinta-aloista on päästävä eroon uuden ohjelmakauden alkaessa. Jalkatyön tilalle on otettava satelliittivalvonta sekä viljelijöiden paikkatietoon sidottujen valokuvien käyttö. Tarvittaessa viljelijällä on oltava mahdollisuus tarkistuttaa pinta-alojen oikeellisuus valvojien kanssa maastossa. Peltojen pinta-alojen jatkuva muuttaminen aiheuttaa valtavasti työtä sekä valvonnalle että viljelijöille. Peruslohkojen lukumäärää on pystyttävä pienentämään.

Sähköisen Vipu-järjestelmän tehokkaampi käyttäminen keventää sekä viljelijöiden työtä että valvontaa. Jos viljelijä pystyy kirjaamaan esimerkiksi lohkokirjanpidossa vaadittavat tiedot sekä viljavuustutkimusten tulokset suoraan Vipu-palveluun, valvonta voidaan tehdä näiltä osin sähköisesti. Näissäkään tapauksissa ei pidä unohtaa viljelijän oikeusturvaa. Sähköisestäkin valvonnasta on ilmoitettava viljelijälle ja viljelijän on sallittava tietojen katseleminen valvonnan ajan. Seuranta ei voi olla jatkuvaa. Tietojärjestelmien toimivuus on turvattava.

PELLON RAIVAAMINEN SALLITTAVA MYÖS JATKOSSA

Pellon raivaamisen tulee olla luvallista myös jatkossa. Kukaan ei raivaa peltoa huvikseen. Raivaamisen turvin tilat pystyvät säästämään polttoainetta, kun tilusrakenne järkevöityy. Samalla tuotannon tehokkuus ja markkinaehtoisuus paranevat. Vuosittain on pystyttävä lisäämään vähintään 0,1 ha tukikelvotonta peltoa tukikelpoiseksi, jotta lohkorakennetta saadaan kehitettyä. Raivioita tulisi saada tukien piiriin viljelystä poistuvan peltoalan pienenemisen verran.

MAANOMISTAJIEN OIKEUSTURVAA VAHVISTETTAVA

Maanomistajien oikeusturvaa on parannettava kuntien maa-alueiden pakkolunastuksia vastaan. Jos maanomistaja haluaa säilyttää alueen peltona, sitä ei saa vastoin maanomistajan tahtoa kaavoittaa muuhun käyttöön. Pakkolunastuksista voidaan pidättäytyä maksamalla maanomistajille maa-alueista markkinaehtoinen hinta.

TUKIEHTOJEN PYSYVYYS TURVATTAVA

Kuluva ohjelmakausi on ollut hankala esimerkiksi siitä, kuinka viljelijä ei ole voinut luottaa tukiehtojen pysyvyyteen. Tulevan ohjelmakauden valmistelussa tulee välttää maa- ja metsätalousministeri Orpon aikana valmistellun ympäristökorvauksen kaaos, jossa liian korkeilla ympäristökorvauksen tukitasoilla rahoituksen menekki ylitti määrärahasot. Tämä pakotti hallinnon muuttamaan ympäristökorvauksen tasoa kesken ohjelmakauden. Samasta syystä ympäristökorvauksen rahoitus vuodelle 2020 on epävarmalla pohjalla. Seuraavan hallituksen on pyrittävä löytämään puuttuvat määrärahat, jotta viljelijöiden pitkäjänteinen työ ympäristön ja ilmaston hyväksi voi jatkua.

Uuden ohjelmakauden valmistelussa tulee toimenpiteiden valmistelussa noudattaa varovaisuusperiaatetta. On parempi nostaa toimenpiteiden korvauksia kesken kauden ylöspäin, mikäli tavoitteita ei olla saavuttamassa, kuin leikata toimenpiteitä takautuvasti.

Investointeja edellyttäneiden toimenpiteiden, kuten lannan sijoittamisen tai eläinten hyvinvointikorvauksen osalta tulee pyrkiä yli ohjelmakauden kestävään jatkuvuuteen. On kohtuutonta kannustaa viljelijöitä investoimaan toivottuihin tuotantomenetelmiin ja muuttaa toimenpiteitä radikaalisti seuraavalla ohjelmakaudella. Tästä näkökulmasta esimerkiksi lannan sijoittamisen toimenpiteen tai kanojen orsitoimenpiteen tulee jatkua myös tulevalla ohjelmakaudella.

VAKUUTUSMAKSUVERO POISTETTAVA SATOVAHINKOVAKUUTUKSILTA

Kuluneet satokaudet ovat osoittaneet, että satovahinkovakuutuksille on tarvetta. Tilakoon kasvaessa tilan riskit luonnollisesti kasvavat. Jos ilmastonmuutos jatkossa aiheuttaa entistä enemmän säänriskiä, meillä tulee olla keinot varautua siihen. Yksi keino helpottaa satovahinkovakuutusten hankkimista on vakuutusmaksuveron poistaminen.

TILUSRAKENNE TÄHÄN PÄIVÄÄN

Suomen maatilat ovat tilusrakenteeltaan erittäin pirstoutuneita. Seuraavan hallituksen tulee käynnistää mittava uusjakohanke, jossa viljelijöitä kannustetaan maanmittauslaitoksen johtamiin tilusjärjestelyhankkeisiin kaikkialla Suomessa. Järkevämpi tilusrakenne tuottaisi viljelijöille satojen miljoonien euron säästöt energiassa, työajassa ja konekustannuksissa.

Rakennetta voidaan parantaa tekemällä tilusvaihtoja tilojen kesken. Tilusjärjestelyitä voidaan helpottaa siten, että poistetaan varain- siirtovero kun viljelijät vaihtavat peltoja keskenään.

TUKIKATOT EIVÄT KUULU SUOMEEN

Suomalaiset tilat kasvavat hurjaa vauhtia. Tilamäärän vähentyessä keskimääräinen peltopinta-ala ja eläinmäärät ovat nousussa. Näin toiminta muuttuu yhä tehokkaammaksi ja markkinaehtoisemmaksi. Yhä pienempi joukko suomalaisia vastaa ruokahuoltomme perustasta.

EU:ssa on käyty keskustelua tukien suuntaamiseksi pois suurilta tiloilta esimerkiksi tukikatto-

jen avulla. Taustalla on joissakin jäsenmaissa vääristynyt tukijako, jossa suuri osa tuista valuu todella suurille tiloille. Suomen perheviljelmiin perustuvassa tukijärjestelmässä ei ole tällaisia ongelmia. Tukijärjestelmämme ottaa tällä hetkellä hyvin huomioon eri kokoisten tilojen toimintamahdollisuudet. Investointeja tehneille, tulevaisuuteen panostaville viljelijöille on pyrittävä turvaamaan suotuisat olosuhteet oman toimintansa kehittämiseen. Hallittua rakenne- muutosta ei tule vaikeuttaa Brysselistä käsin.

7. ALKUPERÄMERKINNÄT NÄKYVIIN, RUUAN VIENTIÄ LISÄTTÄVÄ

RUOKAVIENNILLÄ KASVUA JA KANNATTAVUUTTA RUOKAKETJUUN

Ruokaketjun tulee panostaa yhä enemmän puhtaan suomalaisen ruuan vientiin. Suomen puhtaat vedet ja ilma tarjoavat vientivaltin omalle tuotannollemme. Urbanisoituvilla markkinoilla pystymme tarjoamaan erilaisia lisäarvotuotteita maksukykyisille ja laatutietoisille kuluttajille. Eviran ja BusinessFinlandin resurssit on turvattava, jotta ne pystyvät tukemaan suomalaisten elintarvikealan yritysten vientiä myös tulevaisuudessa. Ministereiden vienninedistämismatkoilla on pidettävä suomalainen ruoka vahvasti esillä. Suurlähetystöjen on otettava yhä vahvempi rooli yritysten auttamisessa kohdemarkkinoilla.

Suomen tulee keskittyä ruokaviennissä erikois- ja lisäarvotuotteisiin. Pärjäämme maailmalla laadulla, emme määrällä ja hinnalla. Meillä on taitoa muun muassa laktoosittomien, gluteenittomien ja terveysvaikutteisten tuotteiden valmistamiseen. Esimerkiksi pohjoisen yöttömässä yössä kasvanut kaura ja kumina sekä antibioottivapaa liha ovat jotain sellaista, mitä muut eivät pysty tarjoamaan. Viennissä jalostusastetta on nostettava esimerkiksi viljan myymisestä kohti valmiita kuluttajatuotteita.

Kokkimaajoukkuetta ja muita catering-alan asiantuntijoita kannattaa hyödyntää ulkomaanmarkkinoinnissa. Elintarvikeviennin koulutus on vakiinnutettava osaksi korkeakoulujen opetusvalikoimaa.

Suomalaisten elintarvikejalostajien on tiivistettävä yhteistyötään elintarvikeviennissä. Vaikka kilpailu kotimaassa on kovaa, vientimarkkinoilla on tilaa kaikille kotimaan toimijoille.

ALKUPERÄMERKINNÄT KUNTOON

Alkuperämerkinnät takaavat kuluttajille aidon mahdollisuuden valita. Lihan ja maidon alkuperämerkintäkokeilu on kokeiluajan jälkeen vakiinnuttava pysyväksi käytännöksi. Ravintoloissa alkuperä on laajennettava koskemaan kaikkea lihaa ja kalaa. Alkuperämerkintöjen laajentamiseksi on tehtävä yhä tiiviimpää EU-vaikuttamista, koska alkuperämerkinnät ovat osa EU:n sisämarkkinapolitiikkaa.

Myös ravintoloissa ja julkisissa keittiöissä alkuperämerkinnät tulee säätää pakollisiksi. Pakollinen kirjallinen ilmoitus johtaa siihen, että alkuperään ryhdytään kiinnittämään aiempaa huomiota. Silloin jokainen tarjoilija, kokki sekä kuluttaja tulisivat ajatelleeksi raaka-aineiden alkuperää. Alkuperän kirjallinen ilmoitus tulee sallia ravintoloille joustavasti, jotta ne voivat valita toimintatavoilleen sopivan tavan siihen, informaation kärsimättä.

RUOKAVÄÄRENNÖKSET JA HUIJAUKSET KURIIN

Ruokaväärennösten ja -huijausten tekijöille on annettava nykyistä tiukempia rangaistuksia. Esimerkiksi marjanmyynnissä on suuri houkutus myydä kotimaisena tuotteita, jotka eivät todellisuudessa sitä ole. Ihmisillä tulee olla oikeus valita ja vaikuttaa omilla vastuullisilla päätöksillään. Ruuan verkkokaupassa on oltava samat säännöt turvallisuuden ja pakkausmerkintöjen osalta.

Huijauksena voidaan pitää myös kuluttajan harhaanjohtamista. Pakkausmerkinnät eivät saa antaa väärää vaikutelmaa tuotteen alkuperästä, koostumuksesta tai terveysvaikutuksista. Tällä hetkellä markkinoilla on tuontiraaka-aineista valmistettuja tuotteita, joiden pakkaukset kuitenkin viittaavat virheellisesti tuotteen kotimaisuuteen.

8. LUONNONVARA- ALAN KOULUTUKSEN JA TUTKIMUKSEN RAHOITUSTA LISÄTTÄVÄ

Luonnonvara-alan koulutuksen ja tutkimuksen resursseja tulee lisätä, jotta tulevaisuudessakin meillä on vahvaa osaamista elintarvikealalla. Tutkimukseen ja koulutukseen panostaminen on investointi tulevaisuuteen. Käytännön opetukseen on varattava riittävästi aikaa ja nykyaikaiset välineet. Elintarvikealalla on erityäin tärkeää ymmärtää koko tuotantoketju ja tuotteiden elinkaari.

Tulevaisuudessa rakennemuutos ja työn haastavuus vaativat maatalousalan koulutukselta enemmän. Tuottajat ovat yhä harvemmin ainoita työntekijöitä tilalla, joten osaamista tarvitaan enemmän johtamiseen, talouteen ja markkinointiin. Myös teknologian ja tietotekniikan osaamistarpeet lisäävät työn haastavuutta.

Tutkimus on olennainen osa luonnonvara-alan kehittymistä. Sen pitää olla käytännönläheistä ja alkutuotannolle hyödyllistä. Suomeen tulisi perustaa toinen maatalous- ja metsätieteellinen tiedekunta, johonkin pohjoisista yliopistoistamme.

9. LUONNON ANTIMET OVAT POHJOINEN AARTEEMME

Luonnosta saatavien ruoka-aineiden käyttöä tulee edistää, sillä ne ovat erityisen terveellisiä ja vähän ympäristöä kuormittavia.

KERÄILYTUOTTEIDEN SAATAVUUTTA HELPOTETTAVA

Luonnontuotteiden kerääminen perustuu jokamiehen oikeuksiin. Jokamiehen oikeuksin saa poimia rauhoittamattomia kasveja, luonnonmarjoja ja sieniä. Maanomistajan lupa tarvitaan puiden lehtien ja neulasten keräämiseen tai jos kasveja kerätään paljon myyntiä varten.

Metsästä kerättäviä tuotteita, jotka eivät ole jokamiehen oikeuksien piirissä ovat esimerkiksi pihka, mahla, lakkakäpä, pakuri, koivunlehdet ja kuusenkerkät. Näiden tuotteiden keruussa koetaan haasteeksi lupa-asiat ja lupien saaminen maanomistajilta.

Luonnosta saatavien tuotteiden keruun ja kasvatuksen ammattimaisuutta pitäisi edistää ja panostaa tuotekehitykseen. Suomalaisilla luonnontuotteilla on mahdollisuuksia menestyä kotimaassa ja ulkomailla. Pitkään käytettyjen villiyrtilien lisäämistä turvallisten elintarvikkeiden listalle tulee helpottaa, etenkin jos ne ovat muissa maissa hyväksytyjä. Osaaminen vaatii koulutusta luonnontuotteiden keruuseen, lajitunnistukseen, kasvatukseen, jatkojalostukseen ja tuotteistamiseen. Villiyrtilit ovat mitä parhainta superfoodia. Suomeen metsiin tulee perustaa yhä enemmän luomukeruualueita.

KOTIMAISTA KALAA RUOKAPÖYTIIN

Kotimaisen kalan käyttämistä pitää suosia niin kotona, ravintoloissa kuin julkisissa hankinnoissa. Tällä hetkellä Suomeen tuodaan suuria määriä kalaa (398 miljoonalla eurolla vuonna 2016), vaikka kotimaassakin on luonnon kaloja ja lisäksi kalanviljelyä. Kotimainen riista ja kala on tehtävä tutuiksi jo oppilaitoksissa. Kotimaaisesta kalan menekkin edistämiseksi tarvitaan uutta tuotekehitystä, jotta kala on helppo valmistaa ruuaksi.

Kotimaisen kalan saatavuuden parantamiseksi kalanviljelylaitosten ympäristölupien saatavuutta on helpotettava. Rannikkokalastusta vaivavien hylkeiden ja merimetsojen metsästystä on helpotettava. Sisätiloissa tapahtuva vesiviljely tarjoaa tehokkaan muodon kalankasvatukseen ja samalla ympäristövaikutukset pystytään hallitsemaan nykyistä paremmin.

VASTUULLINEN METSÄSTYS ON RIISTARUUAN PERUSTA

Metsästys on alun perin ollut meille suomalaisille hyvin perinteinen elinkeinomuoto. Nykyään yhä harvempi on taloudellisesti metsästyksestä riippuvainen, mutta se on harrastuksena erittäin suosittu. Suomessa on noin 300 000 metsästäjää, mikä on väkilukuun suhteutettuna eniten Euroopan maista.

Metsästys on osa riistanhoitoa. Suomalainen metsästys perustuu riistakantojen kestävään käyttöön; riistakantojen metsästysrasitus on tarkoin säädeltyä. Riistaeläimet lasketaan vuosittain, jolloin jopa 100 000 vapaaehtoista metsästäjää osallistuu laskentaan. Riistakantojen

suuruuden seurantatiedot siirtyvät riistantutkimuskäyttöön ja niiden perusteella annetaan pyyntirajoitukset ja -suositukset.

Metsästäen tapahtuvalla populaation säätelyllä varmistetaan, etteivät lajille soveltuva ruoka ja elintila pääse loppumaan. Näin ehkäistään nälkiintyneiden ja vastustuskyvyltään heikentyneiden eläinten sairastumista ja siirtymistä asutusalueille, mikä taas vähentää tieliikenneonnettomuuksia sekä maa- ja metsätaloustuhoja.

Suomi on myös tärkeä yhteisen riistavaran tuottomaa muulle Euroopalle, koska monien muuttavien vesilintujen pesimäalue sijaitsee Pohjois-Suomen suoalueilla ja näitä lajeja tavataan muualla Euroopassa vain talvisin. Lajien kestävä metsästys tulisi turvata koko niiden muuttoreitin alueella. Valtioiden välistä yhteistyötä riistavaran hoidossa on kehitettävä, lisättävä ja tuettava.

Riistan käyttöä ja myyntiä tulee mahdollistaa ja edistää, sillä riistaliha on eettistä, erittäin arvostettua ja vähärasvaisena se on myös

terveellistä. Riistalihan ympäristökuormitus on hyvin vähäistä. Lisäksi riistasta voidaan hyödyntää turkikset ja luut. Jotta riistanhoito ja riistan käyttö ruokana säilyisivät, tulee metsästyistä harrastuksena tukea ja edistää. Etenkin nuoria tulisi saada tietoiseksi metsästyksen monipuolisuudesta ja mahdollisuuksista.

RIISTASTA LUKSUSRUOKAA MAAILMAN ÄÄRIIN

Riistalla tarkoitetaan luonnossa villinä eläviä lajeja, joita saadaan metsästä metsästyslain nojalla. Riistan myynnin osalta on olemassa rajoituksia, esimerkiksi metsäkanalintujen osalta, mutta toisaalta riekkoa, hirveä, peuraa ja useita sorsalintulajeja voidaan myydä. Tästäkin huolimatta näitä tuotteita on varsin vähän ravintoloissa ja ne päätyvät yleensä metsästäjien omiin ruokapöytiin.

Jokainen gramma riistalihaa, joka jää metsiin ja joka voitaisiin hyödyntää kantoja vaarantamatta, on ekotuhlausta. Suomalainen riista on brändättävä ja tuotteistettava uudelleen. Tällaisille luksustuotteille on olemassa myös valtava globaali kysyntä.

Suomessa ei ole ammattimaisia metsästäjiä muutamaa riekon ansapyytäjää lukuun ottamatta, joten riistalihan saamisessa laajamittaisesti markkinoille on selkeitä haasteita. Hirven- ja peuranlihan osalta tässä on onnistuttu keräämällä myytävä liha jalostajille eri metsästysseuroista, mutta muun riistan osalta tällaista toimintaa on rajoitetusti.

Keskusta esittää, että EU:n kanssa neuvotellaan poikkeus hylkeenlihan kauppaan sekä tuetaan ammattimaisen- ja puoliammattimaisen

metsästyksen kehittämistä sellaisten riistalajien osalta, joiden kannat kestävät verotusta. Keskusta esittää myös riistaosuuskuntien perustamisen tukemista alueille, joilla voidaan arvioida olevan runsaasti lihaa hyödynnettäväksi markkinoille.

MAAILMAN PUHTAIN VESI ON UUSI VIENTIVALTTIMME

Suomessa vettä riittää yli oman tarpeen ja siksi sitä voidaan viedä maailmalle paljon nykyistä enemmän. Turvaamalla puhtaat pohjavetemme, varmistamme sekä oman vedensaantimme että luomme edellytyksiä kannattavalle viennille. Puhdas vesi yhdistettynä pohjoiseen sijaintiimme luo tarinan, joka uppoaa kuluttajiin kaukana Suomesta. Pohjavedet tulee pitää kansallisissa käsissä.